

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Deres referanse:

Vår referanse:
09/74-1

Vår dato:
23.02.2009

Høring- Forslag om endringer i Universitets- og høyskoleloven

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring et forslag om endringer i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler. Komitee for integreringstiltak – Kvinner i forskning (Kif-komiteen) er ikke adressert for høringen, men håper likevel at Kunnskapsdepartementet vil ta hensyn til komiteens uttalelse. Det er for øvrig beklagelig at det kun er 6 ukers høringsfrist. Dette gir oss ikke mulighet til å behandle høringen i et komitémøte.

Generelt

Kif-komiteen er positive til at departementet følger opp resultatet av den eksterne evalueringen av NOKUT. Komiteen er fornøyd med at det foreslås lovfestet at NOKUT ikke utelukkende skal være kontrollør, men også skal bistå institusjonene i arbeidet med kvalitetsutvikling, og at det i tillegg er behov for at NOKUT i sitt arbeid fremover i større grad retter fokus på andre måter å bidra til utvikling av kvaliteten ved institusjonene. Komiteen merker seg at departementet åpner for større fleksibilitet og økt handlingsrom for NOKUT, og at det vil bli mulig for NOKUT å benytte virkemidler og tiltak som ikke eksplisitt er nevnt i loven, men som kan være hensiktsmessige for virksomheten.

I Kunnskapsdepartementets statusrapport for Kvalitetsreformen i høgre utdanning (St.meld. nr. 7 (2007–2008)) kommenteres NOKUTs rolle i kvalitetssikringsarbeidet (4.3.1). Det vises der bl.a. til evalueringen av NOKUT og at det "også vil være aktuelt å vurdere hvordan forhold som gjelder relevans, samarbeid med samfunns- og næringsliv og likestilling inngår i NOKUTs arbeid med evaluering og akkreditering". Vi er naturlig nok mest opptatt av likestilling – og kan dessverre ikke se at dette spørsmålet er behandlet i evalueringen av NOKUT.

Kif-komiteen – både nåværende og den forrige – har hatt flere kontakter til NOKUT på bakgrunn av at NOKUT er tillagt en sentral rolle i utdanningssystemet som premissleverandør og kontrollør. NOKUT har stor innflytelse på institusjonene i høyere utdanning gjennom utvikling av kvalitetssystemer og intern kompetanseutvikling. Kif-komiteen mener at NOKUT har et potensial til å bli et virkemiddel i arbeidet for økt likestilling – noe som etter komiteens mening har en klar relevans for kvaliteten ved en institusjon / et studietilbud. I departementets høringsnotat (s.6) tas det til orde for at NOKUTs arbeid skal "... vris mer mot institusjonenes arbeid med utvikling av kvaliteten i utdanningene, det akademiske og det institusjonelle ved institusjonene." En slik vridning gjør det enda mer nærliggende at likestilling inngår i NOKUTs arbeid framover.

Den første Kif-komiteen sier i sin sluttrapport (2007) blant annet følgende om NOKUT:

Komiteen konstaterer at likestillingsperspektivet ikke er integrert i noen av de lover, forskrifter og regler som regulerer NOKUTs virksomhet, unntatt i universitets- og høyskoleloven, der det blant annet står at det skal sørges for "at læringsmiljøet er

*innrettet for studenter av begge kjønn*¹. Videre heter det at "[u]niversiteter og høyskoler skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for likestilling mellom kjønnene for samtlige kategorier av stillinger ved institusjonen"². Forskriftene som styrer NOKUTs virksomhet er hjemlet i UH-loven. Det er derfor ikke urimelig at NOKUT forventes å vurdere også disse to nevnte forholdene i sine evalueringer og akkrediteringer, alternativt bør NOKUT kunne begrunne hvorfor likestillingsperspektivet, etter deres mening, ikke har betydning for studiekvaliteten. Det vises her blant annet til forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høyskoler, der det heter at: "Kvalitetssikringssystemet skal omfatte alle prosesser som har betydning for studiekvaliteten, fra informasjon overfor mulige søkere til avslutning av studiet. Rutiner for studentevaluering av undervisningen, selvevaluering og institusjonens oppfølging av evalueringer, dokumentasjon av institusjonens arbeid med læringsmiljøet, samt rutiner for kvalitetssikring av nye studietilbud, skal inngå"³.

I tillegg til at arbeids- og studiemiljøet selvsagt skal tilrettelegges for begge kjønn, er det viktig at kjønnsdimensjonen tas inn i utvikling av studietilbud, slik at ferdige kandidater, det være seg lærere, sykepleiere, samfunnsvitere etc. i løpet av studiet har fått kunnskap om kjønns- og likestillings perspektivenes relevans for fagenes ulike problemstillinger. Dette kan blant annet være kunnskap om makt, kjønnssegregering, kjønnsdiskriminering, sosialisering, kjønne kulturer osv. Det at fremtidige profesjonsutøvere og forskere gjennom utdanningen tilegner seg en forståelse av kjønn, er en forutsetning for at profesjonsutøvelsen og forskningen er sensitive overfor at ulike utfordringer (det være seg i klasserommet, i eldreomsorgen, eller ved innhenting av empirisk materiale) kan romme en kjønnkompleksitet.

NOKUT har uttalt, både overfor Kif-komiteen og i Forskerforum (nr.10 2008), at det er Kunnskapsdepartementet som vurderer om likestilling og kjønnsperspektiv i utdanning skal inngå i NOKUTs arbeid. Kif-komiteen vil derfor anmode Kunnskapsdepartementet om at denne tematikken tas opp i departementets dialog med NOKUT.

Kif-komiteen anbefaler Kunnskapsdepartementet å fastsette en ny revidert forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høyskoler som slår fast at det inngår i NOKUTs oppgaver også å vurdere bestemmelser i UH-loven om innretning av læringsmiljø tilpasset begge kjønn, samt arbeid for likestilling mellom kjønnene i samtlige stillingskategorier.

Vennlig hilsen

Gerd Bjørhovde (sign)
Leder

Linda M. Rustad
seniorrådgiver

Kopi til:
NOKUT

¹ Lov om universiteter og høyskoler av 01.04.05, § 4-3 h).

² Lov om universiteter og høyskoler av 01.04.05, § 6-2 *Likestilling*

³ Forskrift om akkreditering, evaluering og godkjenning etter lov om universiteter og høyskoler, § 2-1 (2)